نام و نام خانوادگی :	بسمه تعالی اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان آموزش و پرورش منطقه چترود کارشناسی سنجش و ارزشیابی تحصیلی امتحانات هماهنگ منطقه - نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳_۱۴۰۲	تاریخ امتحان : ۱۴۰۲/۱۰/۱۶
نام پدر :		ساعت امتحان :
پایه و رشته تحصیلی: دوازدهم علوم انسانی		مدت امتحان : ۸۰ دقیقه
نام درس : فنون ادبی		نام دبیر :

ردیف	شرح سئوالات	بارم
۱	**تاریخ ادبیات و سبک شناسی(۴ نمره)** حوزه ادبی هر یک از آثار را از بین موارد زیر انتخاب نمایید. " نمایشنامه منظوم، روزنامه، نمایشنامه منثور، داستان" (یک مورد اضافی است) الف. صوراسرافیل ب. ایده آل ج. شمس الدین و قمر	۰/۷۵
۲	نام پدید آورندگان آثار زیر را بنویسید . الف- امثال و حکم: ب- خداوند نامه:	۰/۵
۳	ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی نو؛مثل آزادی ، ..... ، ..... و مبارزه با استبداد و استعمار شکل گرفت.	۰/۵
۴	کوتاه پاسخ دهید : الف- اولین و تنهاترین کتاب تاریخی دورهٔ مشروطه چه نام دارد؟ ..... ب- تنها نمونهٔ نمایشنامهٔ فارسی توسط چه کسی نوشته شد؟ ..... پ- مهمترین اثر ترجمه دردورهٔ مشروطه چه نام دارد ؟.....	۰/۷۵
۵	هر کدام از موارد زیر مربوط به کدام یک از سطح های سبک شناسی دورهٔ بیداری است؟ الف) توجه به واژگان کهن ب) توجه به قالب های قصیده و مثنوی	۰/۵
۶	نوشتهٔ زیر از کدام نویسندهٔ دورهٔ ادبیات بیداری است ؟ « مدتی است که از تحریرات (نامه ها) شما محظوظ نشده ام، در این مرارت و زحمت های خراسان چیزی که به فریاد ماها می رسد همان الفاظ و معانی دلپذیر شما بود که مرده را جان می دهد و خسته را درمان، حالا چه افتاده که باب این فیض مسدود است؟» الف- فرخی یزدی ب- قائم مقام فراهانی ج- ایرج میرزا د- ادیب الممالک فراهانی	۰/۲۵
۷	بیت زیر را در قلمرو ادبی بررسی نمایید.(یک مورد) آن زمان که بنهادم سربه پای آزادی دست خود زجان شستم از برای آزادی	۰/۲۵
۸	دو ویژگی نوشتهٔ زیر، از قائم مقام فراهانی را بنویسید. «آب و خاک را با عالم پاک چه کار است و اعمی و مزکوم را با مرئی و مشموم چه بازار... از جهت فضل در جنبش آمد شجاع وجود بر بقاع شهود.»	۰/۵

www-kanoon.ir

۹	**موسیقی شعر(۶ نمره)** وزن بیت های زیر را بنویسید ، پس از آن مقایسه کنید کدام بیت وزن همسان و کدام یک ناهمسان است؟ الف-به حسن و خلق وفا کس به یار ما نرسد تو را در این سخن انکار کار ما نرسد وزن : ب-آب زنید راه را، هین که نگار می رسد مژده دهید باغ را بوی بهار می رسد وزن : مقایسه :	۱/۵
۱۰	در کدام یک از تقطیع های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، حذف همزه صورت گرفته است ؟ الف-شور انگیز : (_ U _ _ U) ب- بهجت انگیز(_ U _ _ U)	۰/۲۵
۱۱	تقطیع نمونه های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد ؟ نوع آن را بنویسید. الف- شب و روز(U _ _ U) ب – کمان ابرویش(U _ U _ U _)	۱
۱۲	در بیت « تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین / کس واقف ما نیست که از دیده چه ها رفت) کدام یک از وزن های زیر بر دیگری ترجیح دارد چرا ؟ الف.مستفعل / مستفعل / مستفعل / مستف ب. مفعول / مفاعیلن / مفاعیلن / فعولن	۰/۲۵
۱۳	واژۀ «بارانداز» را با حذف همزه تقطیع هجایی کنید .	۰/۷۵
۱۴	اختیاراتی که شاعربانحوۀ بیان وشیوۀ تلفظ خود اعمال می کند اختیار..... نام دارد .	۰/۲۵

www-kanoon-ir

۱۵	نشانه های هجایی بیت زیر را به **دو صورت** برش بزنید؛ پس از تعیین هجا های آوایی، **وزن هر یک** را بنویسید ا" دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست "	۲
۱۶	**زیبایی شناسی (۶ نمره)** در شعر زیر زیبایی و تناسب معنوی در شعر چگونه ایجاد شده است ؟ من مسلمانم /قبله ام یک گل سرخ/ جانمازم چشمه ، مهرم نور/ دشت سجادهٔ من	۰/۵
۱۷	در ابیات زیر آرایه های مراعات نظیر-تلمیح و تضمین را مشخص نمایید . (فقط نام آرایه جلوی هر قسمت نوشته شود) الف-یار بی پرده از در و دیوار/درتجلی است یا اولی الابصار ب- ایوب با چندین بلا، کاندر بلاشدمبتلا/پیوسته این بودش دعا: «الصبرمفتاح الفرج» ج-چون در این میدان نداری دست و پایی همچو گوی/اختیار سر به زلف همچو چوگانش گذار د- حافظ از جورتو ،حاشا که بگرداند روی /«من از آن روز که دربندتوام،آزادم»	۱
۱۸	در کدام بیت آرایهٔ تلمیح وجود دارد؟ تلمیح موجود در آن را توضیح دهید: الف: حرفی است این که خضر به آب بقا رسید زین چرخ دل سیه، دم آبی ندید ب: غمناک نباید بود از طعن حسود، ای دل شاید که چو وابینی، خیر تو در این باشد	۱
۱۹	در ابیات زیر آرایه ی لف و نشر را بیابید و جدول زیر را کامل کنید.	۱

www-kanoon-ir

	الف: منعم مکن از دیدن قدو رخ و چشمش /من انس به سرو و گل و بادام گرفتم .	لف۱: ..... نوع لف و نشر:	
	ب: روی و چشمی دارم اندر مهر او /کاین گهر می ریزد آن زر می زند	نشر۲: ..... نوع لف و نشر:	
۲۰	در بیت زیر متناقض نما را بیابید و آن را مشخص کنید. گوش ترحمی کز ما نظر نپوشد دست غریق یعنی فریاد بی صداییم		۰/۵
۲۱	در بیت «گفتی زغمم بنشین یا از سرجان برخیز /فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم » موسیقی معنوی تضاددر بیت از مقابلهٔ چه کلماتی پدید آمده است؟		۰/۵
۲۲	درستی یا نادرستی با توجه به بیت زیر را مشخص نمایید.. « بیستون بر سر راه است مباد از شیرین / خبری گفته و غمگین دل فرهاد کنید» الف – بیت« کوه بیستون» تضمین شده است . درست ⬭ نادرست ⬭ ب- آرایهٔ مراعات نظیر در این بیت به کار رفته است .. درست ⬭ نادرست ⬭		۰/۵
۲۳	در بیت های زیر ،هریک از قسمت های مشخص شده، کدام آرایهٔمعنوی را به وجود آورده است ؟ الف- شب تاریک و بیم موج وگردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها ب- ما با توایم و با تو نه ایم ؛اینت بوالعجب/درحلقه ایم باتو وچون حلقه بردریم پ-درنیابد حال پخته هیچ خام /پس سخن کوتاه باید والسلام		۰/۷۵
۲۴	با توجه به بیت زیر، گزینهٔ درست کدام است ؟ «با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» الف- آرایه های لف و نشر، مراعات نظیر وتضمین در بیت به کار رفته است . ب-آرایه های تلمیح ، مراعات نظیر و لف و نشر دربیت به کار رفته است . پ-آرایه های واج آرایی، لف و نشر، تضمین در بیت به کار رفته است . ت- آرایه های تلمیح، متناقض نما،لف و نشر در بیت به کار رفته است.		۰/۲۵
۲۵	نقد و تحلیل نظم و نثر(۴ نمره)		۱

www.kanoon.ir

	متن زیر از کتاب «سیاحتنامهٔ ابراهیم بیگ» را در دوسطح زبانی و فکری بررسی کنید : **«صبح تا شام درکوچه و بازارها می گردند؛هرجا دونفر با هم دیگر دعوا کنند، نزد فرّاش باشی می برند، هرگاه دعوا خالی از اهمیت است ، دوتومان فراش باشی وپنج قران نایب و دوسه قران هم این فراشان می گیرند، مرخص می کنند .»** سطح زبانی : سطح فکری :	
۲۶	متن زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید : «ننه،هان ! این زمین روی چیه ؟روی شاخ گاو؟روی ماهی، ماهی روی چیه،؟روی‌آب ، آب روی چیه؟ وای وای ! الهی روده ات ببره،چقدر حرف می زنی؟! حوصله ام سر رفت ! آفتابه لگن شش دست ،شام وناهار هیچی!» الف- از ویژگی شعر عصر بیداری ،کاربرد زبان محاوره ای است .دو نمونه دراین شعر بیابید ونشان دهید ب- یک کنایه دراین نوشته بیابید که به شیوهٔتمثیل رایج است .	۱
۲۷	سرودهٔ زیر از عارف قزوینی را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید. «نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است مسلـــک مرغ گرفتـــار قفـــس، همچو من است همـــت از باد سحر می طلبم گر ببرد خبـــــر از من به رفیقـی که طرف چمن است فکری ای هم وطنان ،در ره آزادی خویش بنمـــایید که هرکس نکنـد ، مثـــل من است خانه ای کاو شـــود از دسـت اجـــانب آباد زاشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است » الف- دو آرایهٔ ادبی در شعر بالا مشخص کنید . ب- دو ویژگی زبانی این شعر را بنویسید. پ- در بیت اول واژه های قافیه کدام هستند؟ ت-این شعر را از دیدگاه فکری بررسی نمایید. " با دوبال اندیشه و خیال ، جهان پیرامونت را تسخیر کن "	۲

www-kanoon.ir

کلید سوالات فنون ۳ دی ماه ۱۴۰۲		
۱	**تاریخ ادبیات و سبک شناسی(۴ نمره)** -الف- (روزنامه)/ ب-(نمایشنامه منظوم) / ج- (داستان)	۰/۷۵
۲	الف-دهخدا / ب- صبای کاشانی	۰/۵
۳	وطن و قانون خواهی	۰/۵
۴	الف- تاریخ بیداری ایرانیان / ب- میرزا آقا تبریزی / پ- سرگذشت حاجی بابای اصفهانی	۰/۷۵
۵	الف) سطح زبانی /ب- سطح ادبی	۰/۵
۶	ب- قائم مقام فراهانی	۰/۲۵
۷	سربه پای آزادی گذاشتن :کنایه از جان را فدا کردن یا دست از جان شستن:کنایه از جان را فدا کردن یا دست و پا و سر :مراعات نظیر (ذکر یک مورد کافی است)	۰/۲۵
۸	استفاده از واژگان عربی، به کارگیری عبارات کوتاه ، استفاده از نثر موزون و مسجع(کار و بازار) ،استفاده از آرایۀ ادبی مثل لف و نشر (ذکر دو مورد کافی است)	۰/۵
۹	**موسیقی شعر(۶ نمره)** الف -وزن:مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن /ب- وزن:مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن مقایسه:بیت الف ناهمسان است و رکن ها باهم تفاوت دارند بیت ب همسان دولختی است ویکی در میان مثل هم هستند .	۱/۵
۱۰	ب-بهجت انگیز(_ U _ _ U)	۰/۲۵
۱۱	الف- شب و روز(U _ _ U) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه واو عطف ب – کمان ابرویش(U _ U _ U _)کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند «و»	۱
۱۲	الف .چون وزن همسان بر وزن ناهمسان ترجیح دارد.	۰/۲۵
۱۳	با رن داز _ _ _ U	۰/۷۵
۱۴	زبانی	۰/۲۵
۱۶	**زیبایی شناسی (۶ نمره)** از هم نشینی واژه های «مسلمان، قبله، جانماز، مهر و سجاده» تناسب معنایی ایجاد شده است .	۰/۵
۱۷	الف-تلمیح / ب- تضمین / ج- مراعات نظیر/ د- تضمین	۱
۱۸	الف: تلمیح به داستان حضرت خضر که به دنبال آب حیات بود.	۱
۱۹	لف ۱ :قد / لف و نشر :مرتب – نشر ۲ :زر / لف و نشر مشوش یا نامرتب	۱
۲۰	فریاد بی صداییم	۰/۵
۲۱	بنشین و برخیز	۰/۵
۲۲	الف – نادرست /ب- درست	۰/۵
۲۳	الف- مراعات نظیر/ب- تناقض /پ- تضاد	۰/۷۵
۲۴	ب-آرایه های تلمیح ، مراعات نظیر و لف و نشر دربیت به کار رفته است .	۰/۲۵

www-kanoon-ir

۲۵	نقد و تحلیل نظم و نثر(۴ نمره) سطح زبانی:واژه ها و ترکیب های عربی نا آشنا کمتر استفاده شده است .استفاده از واژه های ترکی :مثل «باشی»در «فراش باشی »/نثری ساده و قابل فهم/ از عبارت های دور و دراز ولفظ پردازیهای بیجا استفاده نشده است سطح فکری :اشاره به اوضاع نا به سامان ایران / اشاره به رشوه خواری در میان حاکمان وکارگزاران	۱
۲۶	الف- ننه- هان – وای وای – الهی رودات ببره (یک مورد) /ب- روده ات ببره /آفتابه لگن هفت دست (یک مورد)	۱
۲۷	الف- مرغ اسیر :استعاره / مصرع اول تشبیه / مصرع دوم تشخیص و استعاره مکنیه /مصرع سوم تشبیه /خانه مجاز از کشور(ذکر دو مورد کافی است) ب- سادگی و روانی /قابل فهم برای عامه /شعر عمومیت دارد (دو مورد کافی است)/پ- وطن ، من ت-اهمیت به وطن وجان را فدای کشور کردن ، مبارزه با ظلم میهن پرستی افراطی و مفاهیمی که از ابیات درک شود درست است	۲